

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

KUVATAITEEN LUKIODIPLOMI 2011–2012 TEHTÄVÄT

Määräykset ja ohjeet 2011:11

© Opetushallitus

Määräykset ja ohjeet 2011:11

ISBN 978-952-13-4752-8 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-8888 (verkkajulkaisu)

Taitto: PSWFolders Oy/Timo Päivärinta

www.oph.fi

Kuvataiteen lukiodiplomin tehtävät 2011–2012

Lukiodiplomin tehtävävaihtoehtoja on kuusi, joista opiskelija valitsee yhden. Lukiodiplomin arviointi kohdistuu portfolioon, teokseen ja niiden muodostamaan kokonaisuuteen. Portfolion painoarvo lukiodiplomin arvosanassa on puolet (1/2) ja teoksen painoarvo puolet (1/2). Lukiodiplomin arviointi perustuu valitun tehtävän arviointikohteisiin ja kaikille tehtäville yhteisiin arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin (ks. ”Kuvataiteen lukiodiplomi 2011–2012” > ”5 Lukiodiplomin arviointi”, Määräykset ja ohjeet 2011:10, Opetushallitus)

Kuvataiteen lukiodiplomin tehtävävaihtoehdot 1–6:

1. ARKI JA PYHÄ

Kuvat ovat olleet ihmiselle eri aikoina väylä pyhyiden kohtaamiseen ja esittämiseen. Myös taiteen olemukseen on liitetty ajatus taiteen pyhydestä. Esimerkiksi 1900-luvun alussa uskonto vaikutti abstraktin taiteen syntyyn tuolloin suosittun teosofian kautta. Taide haluttiin yhdistää näkymättömään maailmaan, henkiseen todellisuuteen ja kauneuteen. Kaikki taide ei kuitenkaan hae perusteluja henkisyydestä tai alitajunnasta. Taidesuuntaus naturalismi pyrki kuvaamaan todellisuutta ja tavallisten ihmisten arkielämää tarkasti ja todenmukaisesti kielteisiä ilmiöitä kaihtamatta. Arki ja pyhä ovat myös nykytaiteessa ja muotoilussa suosittuja teemoja. Monet nykytaiteen teokset kiinnittävät huomion arkielämään ja sen merkityksiin. Nykytaiteessa arki voi muuttua pyhäksi ja pyhä arkiseksi. Voimme myös tarkastella näitä teemoja pyhän designista ja arjen esinekulttuurista käsin.

Tehtävä: Tutki arjen ja pyhän kuvaamista, esittämistä ja ilmenemistä kuvataiteessa ja/tai visuaalisessa kulttuurissa. Toteuta teos, jossa tuot esiin oman näkökulmasi arkeen tai pyhään tai molempiin. Nimeä teoksesi.

Toteutustapa: Vapaa

Arviointikohde: Valitun näkökulman välittyminen

2. KORU KANTAA VIESTEJÄ

Koru on osa ihmisen kehoa, mittakaavaa, tilaa ja omaa tyyliä. Korutaiteessa esineen, vartalon ja ympäristön rajat häilyvät. Korun synnyttämään taidekokemukseen liittyy aina käytännön elämä. Kantajalleen koru on osa identiteettiä ja läsnä arjen kohtaamisissa.

Korujen käyttöön voidaan löytää monia syitä. Koru voi toimia amulettina, suojan antajana tai se voi olla merkki asemasta yhteisössä. Korun tärkein tehtävä voi olla

myös käytännöllinen vaikkapa vyön soljen muodossa. Korut ovat olleet myös vaihdannan välineitä ja osoittamassa kantajansa vaurautta. Vaikka korun estetiikka on ollut ihmiselle aina tärkeää, itsenäisen korutaiteen voidaan sanoa syntyneen vasta 1900-luvulla.

Uniikille korutaiteelle on tyypillistä, että materiaali on idealle alisteinen. Nykykorulla välitetään viestejä ja otetaan kantaa esimerkiksi huumoria, liikettä tai ironiaa hyödyntäen. Nykykorun tekijälle on ominaista, että hän työskentelee erilaisten materiaalien, värien ja muotojen kanssa niitä rohkeasti yhdistellen. Nykykoru voidaan näin mieltää taideteokseksi - kannettavaksi tai ripustettavaksi veistokseksi.

Tehtävä: Tutki korutaiteen historiaa ja nykyisyyttä. Suunnittele ja toteuta koruteos tai koruteosten sarja, joka kantaa viestejä. Nimeä teoksesi.

Toteutustapa: Vapaa

Arviointikohteet: Idean ja viestin välittyminen
Taiteellinen ja tekninen toteutus

3. SARJASSA SANKARIAINEISTA

Sankaruuden kuvaaminen on taiteen ja kansanperinteen ehtymätön teema. Erityisesti kirjallisuudessa, kuvataiteessa, elokuvassa, sarjakuvassa ja peleissä erilaiset sankarityypit ovat keskeisiä hahmoja. Sankarit ovat myös mediakulttuurin perussisältöä. Media kuvaa vaikeasti hahmotettavia asioita usein henkilöiden ja sankaritarinoiden kautta. Näin monimutkainen maailma näyttäytyy meille yksinkertaistettuna draamana, jossa hyvä ja paha kamppailevat olipa kyse sitten luonnonkatastrofista tai arkipäivän politiikasta.

Sankari tai sankaritar edustaa yleensä positiivisia arvoja kuten hyvyttä, jaloutta ja uhrautuvuutta, mutta hänellä voi myös olla heikkouksia. Sen sijaan antisankari voi olla päähenkilönä epäonnistuja, itsekäs oman edun tavoittelija tai vaikkapa keinoja kaihtamaton konna. Erilaisista piirteistään riippumatta sankarit ovat katsojalle ja lukijalle samaistumisen kohteita.

Tehtävä: Toteuta teossarja tai sarjakuva tai audiovisuaalinen esitys, joka käsittelee valitsemastasi näkökulmasta sankaruutta. Nimeä teoksesi.

Toteutustapa: Teossarja tai sarjakuva tai audiovisuaalinen esitys

Arviointikohteet: Sarjallinen kokonaisuus ja kerronnallinen jatkumo
Sankaruuden näkökulman välittyminen ja toteutuksen osuvuus

4. EPÄPAIKKA

Tunnistatko ja näetkö lähiympäristössäsi epäpaikan? Epäpaikalle on tyypillistä, että se voisi yhtä hyvin olla missä tahansa muualla - siltä puuttuu tunnistettava historia, identiteetti ja konteksti. Kasvottoman epäpaikan voi löytää ja kokea rakennetussa ympäristössä; mitä suurempi kaupunki sitä enemmän epäpaikkoja.

Epäpaikat ovat rakennetun ympäristön ylijäämää. Niitä voivat olla esimerkiksi merkitsemätön parkkipaikka, käyttämätön ullakko, rikkaruohottunut kukka-allas tai hylätyn teollisuusrakennuksen piha. Epäpaikan voi myös kokea matkustaessaan lento- ja rautatieasemilla tai laivaterminaalissa. Pelkkä erinomainen arkkitehtuuri ei riitä luomaan edellytyksiä hyvälle ja toimivalle elinympäristölle. Epäpaikkojen syntyyn vaikuttaa ennen kaikkea maankäytön ja liikenteen suunnittelun laatu sekä kaavoituksen toimivuus, mutta tietysti myös rakennetun ympäristön ylläpito ja hoito.

Tehtävä: Valitse lähiympäristöstäsi epäpaikka. Ideoi ja suunnittele epäpaikalle tunnistettava ja yksilöllinen ilme arkkitehtuurin tai ympäristötaiteen keinoin. Toteuta suunnitelmasi valitsemaasi paikkaantaimallinna suunnitelmiasi esimerkiksi pienoismallin, 3D-mallinnuksen tai 3D-animaation avulla. Nimeä teoksesi.

Opiskelijan tulee selvittää ja hankkia asianmukaiset luvat ennen suunnitelman mahdollista toteuttamista valittuun paikkaan.

Toteutustapa: Vapaa

Arviointikohteet: Taiteellinen ja tekninen toteutus
Ympäristön ja teoksen suhde tai
ympäristön ja rakennelman/rakennuksen suhde

5. VIERAAN VAIKUTUS

Euroopan ja länsimaiden taide, estetiikka ja visuaalinen kulttuuri ovat eri aikoina saaneet paljon vaikutteita ulkoeurooppalaisista kulttuureista. Siitä huolimatta ei-eurooppalainen taide on esiintynyt yleisessä taidehistoriassa vain sivujuonteena ja yksittäisinä esimerkkeinä. Länsimaisessa taide- ja kulttuurikaanonissa vieraiden kulttuurien kiinnostavuus on riippunut ennen kaikkea siitä, miten läheisessä yhteydessä ne ovat olleet omaan kulttuurialueeseemme. Helposti unohtuu, että kaikki kulttuurit ovat kohtaamisten ja sulautumisten tulosta. Esimerkiksi rikas afro-amerikkalainen musiikki syntyi Yhdysvalloissa afrikkalaisten ja eurooppalaisten vaikutteiden sulautuessa, ja siihen sekoittui myös piirteitä mm. aasialaisesta ja arabimusiikista.

Länsimaiden kiinnostus Afrikan, Aasian, Oseanian ja Amerikan kulttuureihin virisi toden teolla 1800-luvulla sekä taiteen että tieteen piirissä. Vaikka esimerkiksi afrikkalaisia kulttuuriesineitä oli tuolloin tuotu Eurooppaan jo kauan, ei niitä mielletty taiteeksi vaan paremminkin eksoottisiksi luonnonihmeiksi. Erityisesti kuvataiteen varhaisen modernismin suuntaukset avasivat silmät ulkoeurooppalaiselle taiteelle. Pitkälle 1900-luvulle saakka taidehistoria ja antropologia lähestyivät ei-länsimaista taidetta yksipuolisesti lähinnä esineiden muoto-ominaisuuksia tutkien. Esimerkiksi taide-esineiden kulttuuriset ja sosiaaliset merkitykset pysyivät kauan epäolennaisina tutkimuskohteina.

Nykytaiteessa kulttuurienvälisyys, vuoropuhelu ja kohtaaminen ovat suosittuja teemoja. Tyypillistä aikamme taiteelle myös on, että se käsittelee meitä kaikkia koskettavia globaaleja teemoja kuten kulttuuri-identiteettiä, pakolaisuutta ja ympäristökysymyksiä.

Tehtävä: Tutki ei-länsimaisten kulttuurienväikutusta länsimaisessa kuvataiteessa ja/tai visuaalisessa kulttuurissa. Toteuta teos, jossa kommentoit, lainaat ja tulkitset havaintojasi nykytaiteen keinoin. Nimeä teoksesi.

Toteutustapa: Vapaa

Arviointikohteet: Tulkinnan omintakeisuus ja näkökulman välittyminen
Aiheen käsittelyn yhteys taiteen ja/tai visuaalisen kulttuurin tuntemukseen

6. SILMIN KUULTUA, KORVIN NÄHTYÄ

Eri taiteenlajit ovat aina saaneet vaikutteita toisiltaan. Myös kokonaan uusia taiteenlajeja on syntynyt yhdistelemällä entisiä. Estetiikkaa voidaan pitää kaikkia taiteenlajeja yhdistävänä tieteenä ja tutkimusalana. Taiteidenvälisen tutkimuksen kohteena on taiteenalojen vuorovaikutus; esimerkiksi se miten eri taiteet saavat vaikutteita toisiltaan, tai miten uusi taiteenlaji on syntynyt. Kuvataiteen ja musiikin suhde on kiehtonut filosofeja, tutkijoita ja taiteen tekijöitä eri aikoina. Erityisesti värien, sävelten ja harmonian keskinäistä suhdetta on pohdittu ja tutkittu paljon.

Nykytaiteelle ominainen uuden etsintä, moniaistisuus ja ilmaisukeinojen avoimuus näkyy ja kuuluu monitaiteellisina teoksina, produktioina ja esityksinä. Esimerkiksi installaatio-, performanssi-, media- tai yhteisötaideteoksessa voidaan yhdistää useita sekä perinteisiä että uudempia taiteenaloja.

Tehtävä: Toteuta taiteidenvälinen teos, jossa yhdistyvät kuvataide ja musiikki. Teoksessa voi yhdistyä myös muita taiteenaloja. Nimeä teoksesi.

Toteutustapa: Vapaa

Arviointikohde: Taiteidenvälisyyden toteutuminen ja välittyminen

Kuvataiteen lukiodiplomeja suositellaan hyödynnettäväksi lukioissa Maailman designpääkaupunki Helsinki 2012 (World Design Capital Helsinki 2012) -vuoden käsittelyssä. WDC 2012 teemat ovat "Avoin kaupunki – paremman elämän edellytyksiä kaupunkilaisille", "Gloaali vastuu – designin uusi rooli" ja "Uuden kasvun juuret – Embedded Design". Voit tutustua vuoden ohjelmaan Maailman designpääkaupunki Helsinki 2012 -verkkosivuilla <http://wdc2012helsinki.fi/>

Verkojulkaisu
ISBN 978-952-13-4752-8
ISSN 1798-8888